

Social- och hälsovårdsministeriet

Hänv: Er skrivelse 31.8.2016,
STM068:00/2015

I egenskap av ett regionförvaltningsverk avger Statens ämbetsverk på Åland detta utlåtande över utkastet till regeringens proposition till landskapsreform och reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lagar som har samband med dem

Eftersom inget landskap ska inrättas på Åland och hälso- och sjukvården med några undantag, liksom hela socialvården, faller inom landskapet Ålands behörighet, varvid inga uppgifter inom sjukvården eller socialväsendet ankommer på Statens ämbetsverk, är det inte ändamålsenligt för ämbetsverket att besvara det elektroniska frågeformuläret, utan ämbetsverkets synpunkter avges i denna skrivelse.

Inledningsvis önskar ämbetsverket påpeka att landskapet Åland tillkommer självstyrelse enligt självstyrelselagen för Åland. Landskapet Ålands befolkning företräds i fråga om självstyrelsen av Ålands lagting. Landskapets allmänna styrelse och förvaltning ankommer på Ålands landskapsregering och de myndigheter som lyder under den. Landskapsförvaltningen på Åland är av högre ordning och kan således inte jämföras med den landskapsförvaltning som nu inrättas i det övriga Finland.

Förvaltningen i angelägenheter som faller inom rikets lagstiftningsbehörighet ankommer på Statens ämbetsverk på Åland och övriga riksmyndigheter. Statens ämbetsverk utgör ett regionförvaltningsverk, men handhar även ett flertal ärenden som i riket ankommer på andra statliga myndigheter. En del av dessa uppgifter skall enligt förslaget för det övriga landets del överföras till landskapen.

Statens ämbetsverk instämmer i konstaterandet att i reformen föreskrivs om vissa sådana uppgifter för Statens ämbetsverk på Åland som i det övriga Finland ålagts de nedläggningshotade NTM-centralerna, och som föreslås bli överförda på de nya landskap som ska inrättas. Även sådana uppgifter som i lag ålagts regionförvaltningsverket, och som i landskapet Åland sköts av Statens ämbetsverk på Åland, föreslås för det övriga landets del bli överförda till de landskap som ska inrättas. Statens ämbetsverk anser att här avsedda uppgifter fortsättningsvis ska handläggas av Statens ämbetsverk på Åland. Eftersom någon statlig landskapsförvaltning inte kommer att införas på Åland, är det naturligt att Statens ämbetsverk på Åland fortsättningsvis handlägger de uppgifter som för tillfället ankommer på ämbetsverket.

I utkastet konstateras att det inte kommer att överföras uppgifter från de åländska kommunerna i samband med reformen. Vid diskussioner med jord- och skogsbruks-

ministeriet har det dock framkommit att avsikten även är att överföra de lantbruksuppgifter som för tillfället ankommer på kommunerna till landskapen. Även de statliga lantbruksuppgifter som de kommunala lantbrukssekreterarna handlägger på Åland torde fräntas kommunerna. Den mest ändamålsenliga lösningen är att dessa uppgifter överförs till Statens ämbetsverk på Åland, som redan handlägger vissa lantbruksuppgifter. En överföring av de kommunala uppgifterna och tjänstemännen förutsätter givetvis att ämbetsverket erhåller finansiering för handhavandet av de nya uppgifterna.

De uppgifter som ankommer på Statens ämbetsverk bör även framdeles anges i lagstiftningen. Med beaktande av de föreslagna organisatoriska ändringarna torde det vara mest ändamålsenlig att i en särskild lag regleras ämbetsverkets verksamhet.

Statens ämbetsverk konstaterar även att genom överenskommelseförordningar enligt självstyrelselagens 32 § har förvaltningsuppgifter överförts från rikets myndigheter till landskapets myndighet och vice versa. Den nu aktuella reformen torde föranleda ändringsbehov i vissa överenskommelseförordningar.

Slutligen betonar Statens ämbetsverk på Åland vikten av att de språkliga rättigheterna tryggas i hela reformen. Enligt grundlagens 17 § ska det allmänna tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhällseliga behov på lika grunder. Grundlagens 122 § förutsätter att en indelning i sinsemellan förenliga områden eftersträvas när förvaltningen organiseras, så att den finsk- och svenskspråkiga befolkningens möjligheter att erhålla tjänster på det egna språket tillgodoses enligt lika grunder. Den nu planerade reformen kommer att få vittgående följder för medborgarna särskilt gällande hälso- och sjukvården. Alla medborgare bör garanteras den grundlagsenliga rätten till vård på sitt modersmål. Därför ifrågasätter ämbetsverket varför ingen egentlig språkkonsekvensbedömning av vårdreformen och förändringarna i jourverksamheten har gjorts. En sådan bedömning bör utvisa hur de språkliga rättigheterna bäst kan förverkligas vid genomförandet av reformen. Ålands hälso- och sjukvård köper specialiserade hälsovårdstjänster bl.a. från universitetscentralsjukhus i riket, och även denna service bör fortsättningsvis tillhandahållas på svenska.

I övrigt uttalar sig ämbetsverket i detta skede inte om utkastet. Ämbetsverket kan ge ett mer detaljerat utlåtande om reformen då texten till särslagarna finns tillgängliga.

L a n d s h ö v d i n g

Peter Lindbäck

Förvaltningschef

Rainer Åkerblom

Till kännedom: Finansministeriet